

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств Рівненської області щодо їх ділових очікувань*

III квартал 2020 року

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Рівненської області в III кварталі 2020 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Рівненської області у III кварталі 2020 року свідчать, що на тлі продовження адаптивного карантину респонденти мають позитивні очікування щодо економічного зростання в Україні в наступні 12 місяців. Водночас прогнозується погіршення розвитку своїх підприємств. Очікується подальше зростання цін та посилення девальваційних процесів.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зростання обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – 15.4% (одні з найвищих показників серед регіонів) (у II кварталі 2020 року – «мінус» 27.3%) (графік 1). У цілому по Україні очікується зменшення виробництва – «мінус» 16.1%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги:** 61.5% респондентів очікують, що інфляція не перевищить 7.5% (у попередньому кварталі – 66.7%), у цілому по Україні – 55.6%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **прискорення девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 84.6% респондентів (у попередньому кварталі – 66.7%), у цілому по Україні – 83.2%;
- **погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – «мінус» 8.3% (у II кварталі 2020 року – 8.3%) (таблиця). У цілому по Україні очікується поліпшення фінансово-економічного стану підприємств – 4.4%;
- **зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 23.0% (у II кварталі 2020 року – 0.0%) (таблиця), у тому числі обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – 40.0% (у II кварталі 2020 року – 33.3%). У цілому по Україні очікується помірне зростання обсягів реалізації: баланси відповідей – 9.8% та 4.3% відповідно;
- **зростання інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар:** баланс відповідей – 15.4% (у попередньому кварталі – «мінус» 9.1%). **Обсяг видатків на виконання будівельних робіт залишиться без змін:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 30.0%). У цілому по Україні баланси відповідей – 5.2% та «мінус» 4.7% відповідно;
- **зменшення кількості працівників на своїх підприємствах:** баланс відповідей – «мінус» 15.4% (у попередньому кварталі – «мінус» 16.7%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 10.8% (графік 4);
- **прискорення зростання цін на товари/послуги, що купують підприємства** (баланс відповідей – 76.9%) та **помірніше зростання товарів/послуг власного виробництва** (баланс відповідей – 38.5%) (у попередньому кварталі – 66.7% та 41.7% відповідно) (графік 6). На подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на сировину, матеріали та вартість трудових ресурсів (оцінки впливу зросли) (графік 7);
- **прискорення зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 38.5% та 69.2% відповідно (у II кварталі 2020 року – 25.0% та 0.0% відповідно) (графіки 6 і 4).

Обмеженість виробничих потужностей респонденти назвали **головним чинником, що стримує спроможність підприємств нарощувати виробництво** (графік 5). Значно посилюється вплив цін на сировину, матеріали та браку кваліфікованих працівників.

Підприємства і надалі очікують зростання потреби підприємств у позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити, надають перевагу кредитам у національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом стали значно жорсткішими (графік 9). Наявність інших джерел фінансування залишається головним стримуючим чинником залучення кредитних ресурсів (графік 10).

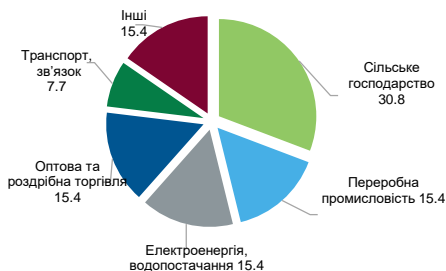
84.6% респондентів зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.6%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

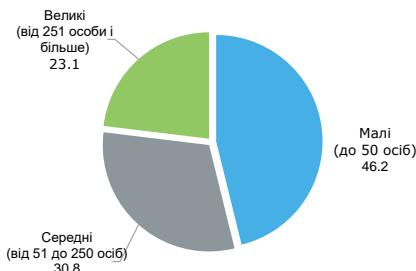
- **поточний фінансово-економічний стан** погіршився й оцінюється як **поганий:** баланс відповідей – «мінус» 15.4% (у попередньому кварталі – 0.0%), у цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 5.6%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва нормальний:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 14.3%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних ресурсів:** баланс відповідей – 16.7% (у II кварталі 2020 року – 8.3%). Понад 80% респондентів області працюватимуть майже на повну потужність.

Паспорт вибірки^{1,2}

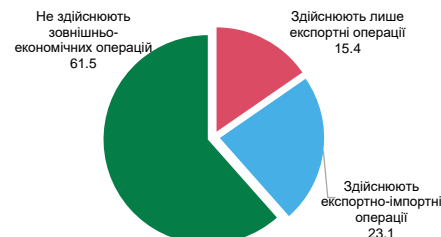
Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

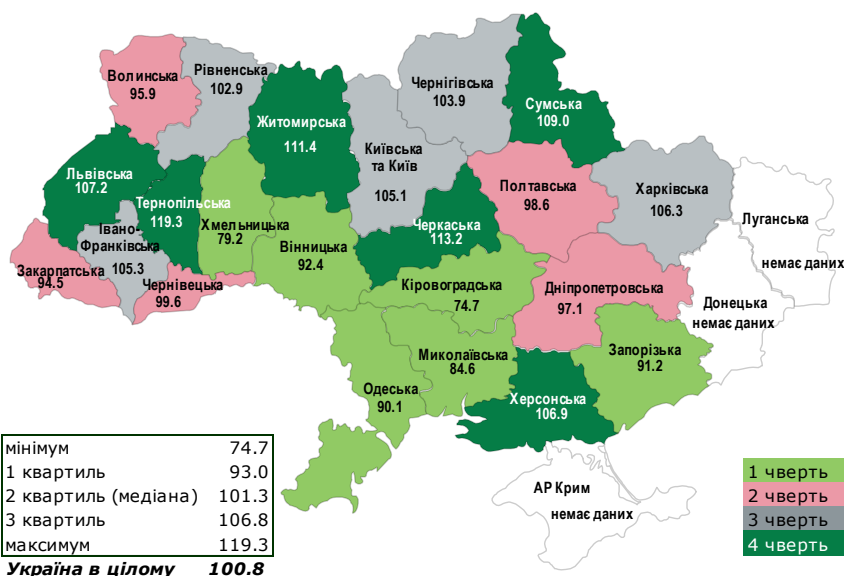

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 05–26 серпня 2020 року;
- опитано всього 13 підприємств;
- репрезентативно за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

Таблиця. Очікування підприємств Рівненської області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	III кв. 2019 р.	IV кв. 2019 р.	I кв. 2020 р.	II кв. 2020 р.	III кв. 2020 р.
фінансово-економічного стану	16.7	15.4	0.0	8.3	-8.3
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	30.8	15.4	7.7	0.0	23.1
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	41.7	-9.1	-20.0	-30.0	0.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	30.8	0.0	20.0	-9.1	15.4
кількості працівників	15.4	0.0	7.7	-16.7	-15.4

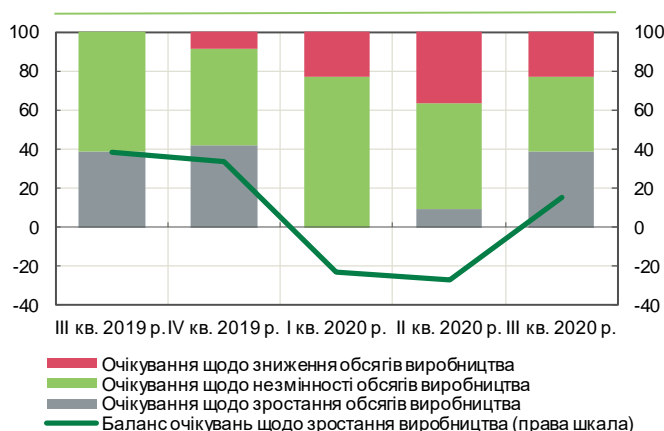
¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

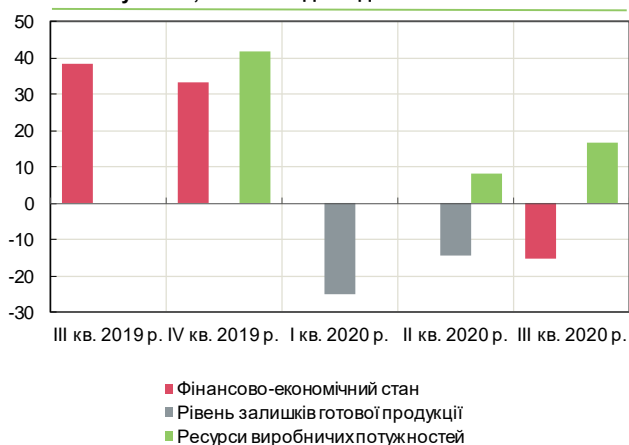
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які обумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

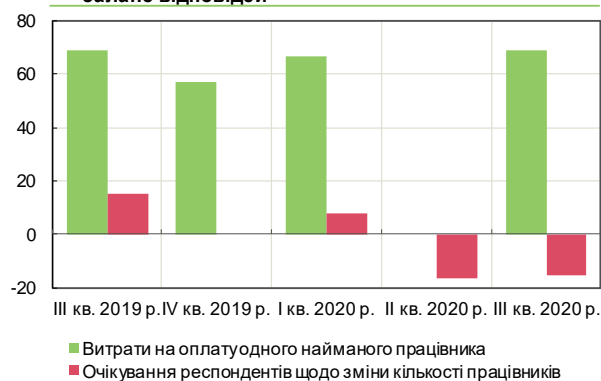
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

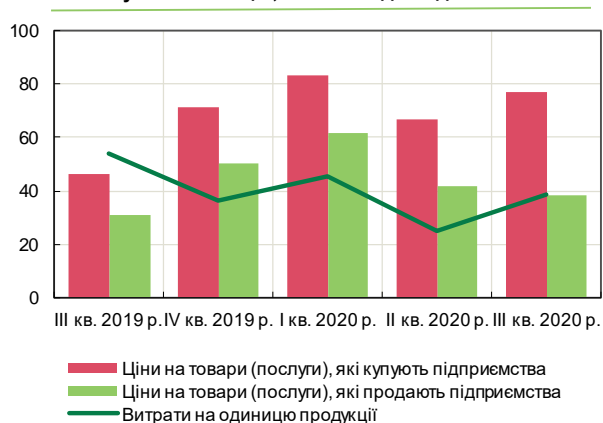
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

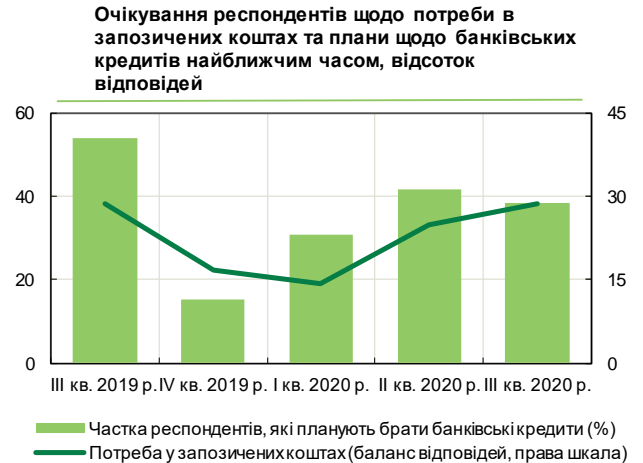
Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

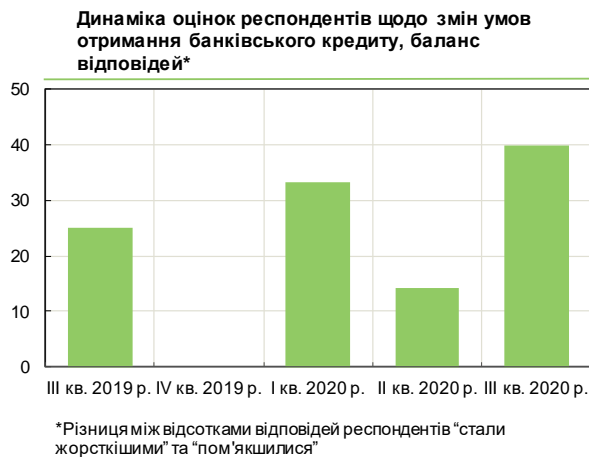
Графік 7

Графік 8

Графік 9

Графік 10

